

NS Ziņu biļetens

NSDAP/AO : PO Box 6414

Lincoln NE 68506 USA

www.nsdapao.org

#1161

15.06.2025 (136)

Hitlers karā : Kas īsti notika?

A.V. Schaerffenberg

8. daļa

7. nodaļa: Ziemeļu iekarošana

Brāļi cīnīsies un nogalinās viens otru, cilvēki iepazīs postu. Pirms pasaules bojāejas iestāsies cirvju laikmets, zobenu laikmets, vairogi tiks sadurti, vēju laikmets, vilku laikmets."

Ziemeļvalstu *Sibilas* vīzija (ap 800. gadu pēc Kristus)

Līdz ar Polijas valsts izzušanu oktobra sākumā Rietumu sabiedrotie pēkšņi nonāca pie kara deklarācijas, kas bija zaudējusi jebkādu nozīmi. Tās izdošanas mērķis bija glābt Poliju, taču iespēja atgūt šo valsti bija zudusi uz visiem laikiem. Patiesībā visas runas par poļu "atbrīvošanu" bija izplūdušas, jo pusi no poļiem okupēja Krievija, kuru francūži un briti neuzdrošinājās sadraut. Londonā un Parīzē valdīja neizlēmības un nedrošības sajūta. Un karš, kas austrumos bija sācies tik dramatiski, nākamo sešu mēnešu laikā bija iestājies gandrīz bezdarbībā.

Taču šajā laikā fīrers nebija ne neizlēmīgs, ne nedrošs. Izmantojot visus viņam pieejamos diplomātiskos kanālus, viņš vairākkārt paziņoja Francijas un Lielbritānijas varas iestādēm, ka atkāpsies no Polijas (izņemot vācu pilsētu Dancigu) un apturēs visus karadarbības pasākumus. Sabiedrotie pret šiem miera piedāvājumiem bija kurli un mēmi. Attiecīgi Hitlers gatavoja ofensīvu rietumos. Tā bija jāīsteno ar tādu pašu blitzkriega ātrumu, kas pēc iespējas ātrāk izbeigtu karadarbību. Tāpat kā Polijā viņš zināja, ka laiks darbojas pret viņu. Vācijai nebija tādu izejvielu krājumu, kas nepieciešami ilgstošam konfliktam. Viņš atcerējās ārkārtējos trūkumus, kas Pirmajā pasaules karā bija jāpacieš iekšējā frontē, grūtības, kas galu galā sagrāva sabiedrību un 1918. gada novembrī noveda pie sabrukuma. Kā frontes karēvis veterāns viņš ne mazāk apzinājās, ka šajā karā statiskas iztukšošanas kaujas nozīmēja sakāvi tikpat lielā mērā kā iepriekšējā karā.

Sākotnējais ofensīvas datums bija 1940. gada 17. janvāris. Taču tikai nedēļu pirms vācu operācijas tās detaļas nonāca sabiedroto rokās, kad kāds Luftwaffe majors, nepaklausot pavēlei, uzbrukuma slepeno kopiju pārveda uz mazas lidmašīnas klāja, kuras pilots sliktos laika apstākļos apmaldījās un nolaidās Beļģijā. Visa ofensīva bija jāpārtrauc, un Hitlers lūdza saviem ģenerāļiem izdomāt kaut ko pavisam citu. Pēc dažām nedēļām viņš ar šausmām uzzināja, ka viņi ierosinājuši atkārtot Pirmā pasaules kara iznīkšanu, izmantojot tranšeju karu starp vācu Rietumu mūri jeb Zīgfrīda līniju un franču Magino līniju. "Kungi," viņš dusmojās, "mēs esam 1940. gadā, nevis 1914. gadā!" Kārtojot savas idejas par "zibens karu" rietumos, viņš pavisam nejauši uzzināja, ka ģenerālis Erihs fon Manšteins jau bija izstrādājis tieši šādas ofensīvas plānus, par kuriem fīrers ilgi nebija zinājis.

Lai gan Manšteins bija "A" armiju grupas štāba priekšnieks Koblencā, viņš tika aizbīdīts otrajā plānā un pārcelts uz neskaidru komandu - Štehtinā tika izveidots XXXVIII korpuss, kur viņš faktiski tika apklusināts. Viņa koncepcija par dinamisku virzīšanos uz priekšu, iesaistot motorizētās vienības caur Ardēniem - reģionu, kas tika uzskatīts par necaurbraucamu tankiem un lielākajai daļai citu motorizēto transportlīdzekļu, - pamudināja viņa priekšniecību, kas bija ieslīgusi Lielā kara statiskās tranšeju kara stratēģijās, "atbrīvoties no iebrucēja", kā viņš pats vēlāk teica. Apzinoties ģenerālštāba bezcerīgo atkarību no novecojušās taktikas (bet vēl nenojaušot par tā locekļu nodevību pret viņu), Hitlers 17. februārī slepeni tikās ar fon Manšteinu. "Ar pārsteidzošu ātrumu," atcerējās fon Manšteins, "viņš saprata viedokļus, kurus armijas grupa bija aizstāvējusi mēnešiem ilgi. Viņš pilnībā apstiprināja manas idejas." Abi vīri kopā izstrādāja katru jaunās ofensīvas, kas bija paredzēta maija sākumā, punktu. Viņu ierosinātās stratēģijas bija ārkārtīgi līdzīgas, taču obligāti papildinošas: Fīrera vispārējo viedokli papildināja fon Manšteins.

Lai gan Vācijai bija zināma pārsvara pār Poliju, Nīderlandes, Francijas un Liel-

britānijas apvienotie spēki bija skaitliski mazākumā. Salīdzinājumā ar Vācijas armijas 106 divīzijām Francija vien bija izvietojusi 110 divīzijas. Apvienojumā ar Lielbritānijas ekspedīcijas spēkiem, Beļģijas un Nīderlandes armiju Hitlera sauszemes karaspēks bija izteikti skaitliski neizdevīgā stāvoklī. Turklāt lielākā daļa no sabiedroto ekipējuma bija tehnoloģiski līdzvērtīga vai pārāka. Piemēram, 32 tonnas smagais franču *char de manœuvre* B1 *bis* ar 75 mm haubicu bija vislabākais tanks pasaulē, daudz pārāks par 2 cm lielgabalu, ar kādu šāva Pzkw II, ko Inness raksturo kā "vācu tanku spēku mugurkaulu līdz pat krietni pēc kara sākuma" (43). Patiesībā tas bija mācību tanks, kas tika pieņemts ekspluatācijā, jo nebija nekā labāka. Vērmahta bruņotās divīzijas bija tik maz nokomplektētas ar tādiem tehniski nepietiekamiem eksemplāriem kā Pzkw II, ka tās lielā mērā paļāvās uz nedaudzajiem, kaut arī novecojušajiem TNHP tankiem, kas pēc 1938. gada krīzes tika konfiscēti no Čehijas armijas. Tāpat pārāks bija ātrais franču ātrais (25 km/h) *Somua* S-35 vidējais tanks.

Francijas gaisa spēki varēja lepoties ar 1300 bieži vien lieliskiem lidaparātiem, piemēram, divdzinēju uzbrukuma lidmašīnu Potez un lieliskiem iznīcinātājiem, īpaši Dewoitine 520, Bloch 151 un Morane-Saulnier 406. Pat mazie Nīderlandes Gaisa spēki lidoja ar modernām kara lidmašīnām, tostarp ar divspārnu Fokker G-I. Šie apsvērumi pārliecināja Francijas gaisa telpas ministru Guy La Chambre, ka Luftwaffe var viegli sakaut. Ģenerālštāba priekšnieks Moriss Gamelēns bija ne mazāk pārliecināts, kad viņš salīdzināja savas septiņas motorizētās divīzijas ar vāciešu piecām zemākas bruņutehnikas divīzijām.

Dienu pirms Hitlera tikšanās ar fon Manšteinu, lai konsolidētu viņu centienus jaunajam ofensīvas plānam pret rietumiem, tās grafiks maijā tika apdraudēts, kad britu iznīcinātājs "*Cossack*" iebrauca Norvēģijas Jozingas fjordā, lai uzbruktu neapbruņotam vācu gūstekņu kuģim "*Altmark*." Norvēģija ignorēja šo glēvo savas suverenitātes pārkāpumu, taču Hitlerš tagad bija brīdināts par sabiedroto nodomiem Skandināvijā. Dažu gūstekņu glābšana no *Altmark*, lai gan *kazaku* aizsegs, nebija tā vērtā, lai ar to nodarbotos. Patiesi svarīga bija Oslo atklātā slepenā slepenā vienošanās ar britiem.

Jau 1939. gada decembrī vācu militārās konferences laikā jūras spēku izlūkdienesti situācijas ziņojumā atklāja, ka ebreju politiķi jau ir pārkāpuši starptautiskās tiesības, pārkāpjot Norvēģijas neitralitāti: "Pašreizējā Norvēģijas valdība ir parakstījusi slepenu līgumu ar Lielbritāniju par to, ka gadījumā, ja Norvēģija iesaistīsies karā ar kādu no lielvarām, Lielbritānijas iebrukums var notikt ar Norvēģijas piekrišanu. Izsēdināšana ir plānota Stavangeras apkaimē, un Kristiansandu ierosina kā iespējamo britu bāzi. Pašreizējo Norvēģijas valdību, kā arī Storthingu (parlamentu) un visu ārpolitiku kontrolē pazīstamais ebrejs Hambro (Carl Joachim Hambro, pazīstams arī kā "Hamburger"), kurš ir liels Hore-Belišas

(Lielbritānijas ebreju valsts sekretāra kara lietās) draugs. Jau kādu laiku norvēģu tautas simpātijas apzināti tiek virzītas probritu un pretvācu virzienā, un visa norvēģu prese ir britu kontrolē. Hambro ļaunprātīgi izmanto savu stāvokli un ar daudzu britu aģentu palīdzību cenšas panākt, lai Norvēģija nonāktu britu ietekmē vai pilnīgā atkarībā."

Čērčila plānus par Norvēģijas ieņemšanu jau bija pieņēmusi Karaliskā flote, kas nākamajā mēnesī pabeidza gatavošanos iebrukumam. Briesmas bija lielas. Ja sabiedrotie ieņemtu Norvēģiju, to lidmašīnas un kuģi nonāktu tiešā Reiha trieciena attālumā, un tā rūpnieciskā dzīvības līnija tiktu pārrauta. Ja ienaidnieks atradīsies Narvikā, tikai 133 jūdzes pa sauszemi no Gaellivares, Vācija zaudēs 11 miljonus no 15 miljoniem tonnu dzelzsrūdas. Gaellivare bija Zviedrijas vissvarīgākais kalnrūpniecības komplekss.

Hitleram nezinot, Karaliskā flote, vienojoties ar Franciju, bija ieplānojusi neitrālo Norvēģijas ūdeņu apgūšanu 8. aprīlī. Viņš deva rīkojumu sākt pretinvenziju jau nākamajā dienā. Pēc vairākiem gadiem Fīrers vēstniekam Valteram Hēlem sacīja, ka viņš nekad nebūtu iebrucis Norvēģijā, ja vācu pārtveršanas dienests nebūtu pārdzirdējis Vinstona Čērčila teikto Francijas premjeram Polam Rejo, ka briti gatavojas ieņemt Norvēģiju pirmie. Šādi brīdināts, Hitlers nekavējoties mobilizēja uzbrukumu uz ziemeļiem. Vācu un sabiedroto operācijas norisinājās tik cieši paralēli, ka to spēki faktiski satikās jūrā, pirms kāds no tiem varēja izkāpt krastā, kad *admirālis Hipers* nogremdēja britu iznīcinātāju "*Glowworm*" pēc tam, kad tas taranēja smago kreiseri, izplēšot 120 pēdu garu plīsumu tā priekšgalā.

Iebrukuma laikā Luftwaffe izpletņlēcēji ieņēma Stavangeras lidlauku, bet vācu jūras desants nolaidās Oslo ("pirmā metropole, kas krita pret karaspēku, kas nolaidās no debesīm", Grunvalds, 50), Kristiansandā, Bergenā, Trondheimā un svarīgajā Narvikā. Norvēģu krasta baterijas apšaudīja Kriegsmarine *Bluecher*, pirms tā paspēja izsēdināt karaspēku, pēc tam ar torpēdām apgāza jauno smago kreiseri, apgāžot to un noslīcinot vairāk nekā tūkstoti vīru. Tikmēr britu zemūdene HMS *Truant* torpedēja un nogremdēja vieglo kroseri *Karlsruhe*. Nākamajā dienā seši angļu iznīcinātāji pārsteidza desmit Krīgmarīnas iznīcinātājus. Izcēlās nikna apšaušana, kuras rezultātā abas puses zaudēja divus kuģus.

12. aprīlī Karaliskā kara flote ieradās Narvikā, kuru bija ieņēmuši nelieli vērmahta karavīru spēki ģenerālmajora Eduarda Dītla vadībā. 2000 vīru no 3. kalnu (*Gebirgsjaeger*) divīzijas centās aizturēt 25 000 sabiedroto karavīru. Plaša mēroga franču un britu spēku izsēdināšana jau notika Harstadē, Lofotu salās pretī Narvikai, Namsosam un Aandalesnesam. Divas dienas iepriekš Karaliskās flotes iznīcinātāji ielauzās ostā, nogremdējot vai smagi sabojājot visus tur esošos vācu kuģus, tostarp arī Dītla munīcijas apgādes kravas kuģi.

Trīs dienas vēlāk varenais britu kaujas kuģis "*Warspite*," ko atbalstīja dažādu kara-

kuģu flotile, nogremdēja visus atlikušos ienaidnieka kuģus, kā arī septiņus iznīcinātājus, taču paši būtiski necieta. Līdz tam vācieši bija zaudējuši trīs kruizerus, deviņus iznīcinātājus, kā arī duci tirdzniecības kuģu, tostarp vēl divus kruizerus un vēl vienu iznīcinātāju, kas bija smagi bojāti, pretēji nelieliem Karaliskās flotes zaudējumiem. Operācija "*Weseruebing*," kā tika nosaukts vērmahta nosaukums iebrukumam Norvēģijā, šķita ejot uz katastrofu, bet Dītla *Gebirgsjaeger* bija pilnīgi atdalīti savā Arktikas bāzē, bez jebkādam piegādēm, pret skaitliski pārliecinošu ienaidnieku. Franču un britu karaspēkam virzoties uzbrukumā, Dītls pa radio lūdza Luftwaffe palīdzību. Tā nekavējoties ieradās ar pirmo šāda veida gaisa transportu - Ju-52, kas lidoja ar izpletņlēcējiem, izlaižot izpletņus. Drīz vien uz aplenkto garnizonu tika nogādātas racijas, munīcija un pat pastiprinājums desantnieku veidā. Nacionālsociālistu inovācijas un drosme atkal mainīja citādi bezcerīgo situāciju.

Tagad bija pienācis atriebības brīdis. Maija diena bija tieši tā britu karakuģiem, kas bija iznīcinājuši vācu kuģus, kuri mēģināja apgādāt Narviku. Virs Harstadas, galvenās sabiedroto ostas Norvēģijā, parādījās iznīcinātājumbumbvedēju "Stuka" eskadrilis un jaunie vidējie Junkers Ju-88. Tie sagrava gigantiskās ostas iekārtas, kuras vairs nebija iespējams izmantot. Klieodzot no debesīm kā valķīrijas, Luftflotte V kara lidmašīnas nogremdēja smago kreiseri HMS *Curlew*, kā arī iznīcinātāju un karakuģi. Bujiniekam HMS *Resolution* un vēl diviem kreiseriem, kas bija smagi cietuši, izdevās aizbēgt uz Lielbritāniju, lai gan šīs vienības bija apgādātas ar nāvējošu Bofors pom-pom artilēriju, kas bija vieni no visefektīvākajiem pretgaisa lielgabaliem kara laikā. Tomēr tas bija tikai sākums. Pieaugot to skaitam, "Stukas" un "Ju 88" turpināja nogremdēt vai izjaukt visus sabiedroto karakuģus Norvēģijas ūdeņos. RAF un franču iznīcinātāji tika steigšus nosūtīti, lai tos pārtvertu, taču tos atvairīja Messerschmitt-109.

Pēdējā, vislielākajā piepūlē franču un britu spēki 28. maijā ieņēma Narviku, kad Dītls un viņa aizstāvju grupa atkāpās uz tuvējiem kalniem. Tomēr izmaksas bija pārāk lielas, un gaidāmā Francijas krišana piespieda sabiedrotos pamest pilsētu gandrīz tikpat ātri, cik ātri viņi to ieņēma.

Pēc tam, visiem par izbrīnu, angļi, nepaziņojot citiem sabiedroto komandieriem, pēkšņi evakuēja Norvēģijas dienvidus, atstājot savus apstulbinātos norvēģu un franču biedrus pludmalēs, kas bija izkaisītas ar sagrautiem, gruzdošiem kara materiāliem. Tā nebija pēdējā reize, kad Lielbritānija savus sabiedrotos atstāja nelaimē. Tā nebija arī pēdējā reize, kad tās spēki tika iestumti jūrā. Vācieši, visur pārspēti skaitliskajā pārsvarā, izņemot gaisā, bija pārspējuši viņas centienus ieņemt Norvēģiju vienā no smagākajām, spožākajām un novatoriskākajām mūsdienu militārajām kampaņām.

Nacionālsociālistu uzvara bija tālejoša, jo tā ne tikai izjauca britu plānus uzbrukt

Ziemeļvācijai un nodrošināja Reiham vitāli svarīgās dzelzsrūdas piegādes no Zviedrijas, bet arī deva Kriegsmarine un Luftwaffe vēl nebijuši svarīgas bāzes, no kurām darboties pret sabiedroto kuģniecību. Hitlera Norvēģijas kampaņa pierādīja, ka apņēmīga ideoloģiski iedvesmotu karotāju grupa neatkarīgi no to skaitliskā trūkuma var pārspēt citādi pārliecinošus, mazāk motivētus ienaidniekus.

NSDAP/AO ir pasaulē lielākais Nacionālsociālistu propagandas piegādātājs!

Drukāti un tiešsaistes periodiskie izdevumi daudzās valodās
Simtiem grāmatu daudzās valodās
Simtiem vietņu daudzās valodās

